

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Çeviren, Okan TAŞDELEN, İnsan Hakları Uygulamacısı ve AİHM Eski B Hukukçusu, @O_TSDLN, 2023. [Daha önce Patreon sayfamda “<https://www.patreon.com/posts/77726506>” yayımlanmıştır] Bu özet çeviriyi yayımlama izni, yalnızca HUDOC’a konulması için verilmiştir. Çevirmene atıfta bulunmak kaydıyla alıntılanabilir.

© Translated by Okan TAŞDELEN, Human Rights Practitioner and Former B Lawyer of the ECtHR, @O_TSDLN, 2023. [Already published on my Patreon page “<https://www.patreon.com/posts/77726506>”] Permission to re-publish this summary translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in HUDOC. It may be reproduced with a reference to the translator.

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SEVDARI/ARNAVUTLUK

(Başvuru No. [40662/19](#), 13/12/2022)

8. madde • Özel hayat • Tekil bir mesleki hatadan ve eşinin, gelirin küçük bir kısmının vergisini ödemeteki kusurundan dolayı savcının orantısız şekilde meslekten çıkarılması ve adalet sistemine yeniden girişten ömür boyu yasaklama • Kötü niyetin veya başvurunun kasti ihlallerinin yokluğu

46. madde • Bireysel tedbirler • Başvurucunun talebi üzerine liyakat değerlendirme işlemlerinin yeniden açılması ve davanın 8. maddenin gereklerine uygun biçimden yeniden incelenmesi • Genel tedbirlere gerek olmaması • Mevcut liyakat değerlendirme sürecinin işleyişinin genel itibarıyla Sözleşme gereklerine uygunluk gibi sistematik bir problemi ortaya koymadığı

GİRİŞ

Başvuru, savcılık görevinden başvurunun ihraç edilmesiyle sonuçlanan liyakat değerlendirme (vetting) işlemlerini ilgilendirmektedir. Başvurucu, (i) meslekten çıkarılması ve devamında avukat olarak hukuk mesleğini yapmasındaki ömür boyu yasak dolayısıyla Sözleşme’nin 8. maddesi altındaki özel hayata saygı hakkının ihlalilinin söz konusu olduğundan; (ii) Sözleşme’nin 6. maddesi altında, işlemlerin adil olmadığından ve (iii) Sözleşme’nin 13. maddesi altında, 6 ve 8. maddeler altındaki şikâyetleri bakımından etkili bir yolun eksikliğinden şikâyet etmiştir.

OLAYLAR VE OLGULAR

2016 yılında Anayasa'ya yapılan ek ve Hâkim ve Savcıların Yeniden Değerlendirilmesi Yasası'yla (84/2016 sayılı Yasa - "Liyakat Değerlendirme Yasası (the Vetting Act)) bir liyakat değerlendirme sürecinin getirilmesi de dahil olmak üzere Arnavutluk'taki adalet sistemi reformunun arka planı ve amaçlarının yanı sıra görevdeki bütün hâkim ve savcılarının geçmek zorunda oldukları liyakat değerlendirme işlemlerinin (vetting proceedings) nasıl yürütüleceği Mahkemenin [Xhoxhaj/Arnavutluk](#)¹ (No. 15227/19, §§ 4-7, 09 Şubat 2021) kararında özetlenmektedir.

Başvurucu, Ekim 2003'ten 2012'ye kadar Durrest Vilayet Mahkemesine bağlı savcı olarak görev yapmıştır. Sonrasında Tiran Vilayet Mahkemesine bağlı savcı olarak atanmıştır. Aralık 2018 ve sonrasında ise Yüksek Savcılık Konseyi (HPC - the High Prosecutorial Council) üyesi olarak da görev yapmıştır.

Liyakat değerlendirme işlemleri kapsamında Bağımsız Liyakat Komisyonu (IQC - the Independent Qualification Commission), 18 Temmuz 2018 tarihinde başvurunun Tiran Vilayet Mahkemesine bağlı savcı konumunu tasdik etmiştir. IQC, üç ölçüt temelinde değerlendirme yapmıştır: (i) şahsi malvarlığının incelenmesi; (ii) organize suçla olası bağlantıyı belirlemeyi amaçlayan geçmiş dürüstlük kontrolü ve (iii) mesleki yeterliliğinin incelenmesi. Bu temelde, malvarlığı beyanının tam ve net olduğu, onun ve eşinin malvarlıklarının yasal şekilde edinildiği sonucuna varılmıştır.

Kamu Komiseri, karara karşı Özel İtiraz Dairesine (SAC - the Special Appeal Chamber) başvurmuştur. SAC, kararını vermeden önce farklı günlerde üç duruşma yapmış; başvurucuya beyanda bulunma ve SAC önünde yeni delil ve tanık sunma olanağı tanınmıştır. SAC, 28 Şubat 2019 tarihinde, IQC'nin kararını itirazen bozmuş ve başvurucuyu savcılık mesleğinden ihraç etmiştir. SAC, başvurunun Liyakat Değerlendirme Yasası anlamında yetersiz bir malvarlığı beyanında bulunduğu, mülkiyetlerinin bazılarının ve eşinin gelirlerinin bir kısmının hukukiliğini kanıtlayamadığına hükmetmiştir. Yukarıdaki üç ölçüt gereğince yaptığı genel değerlendirme neticesinde ise başvurunun, kamunun adalet sistemine olan güvenini zedelediğine karar vermiştir.

¹ Kararın kapsamlı özet çevirisine, [Patreon sayfamdan](#) ulaşabilirsiniz. Bu çeviri, AIHM tarafından [HUDOC](#)'a da konulmuştur.

Malvarlığı yönünden eşinin 1997'den 2000 yılına kadar Yunanistan ve 2003 yılında Suudi Arabistan'da kazandığı ve çiftin Tiran'da sahip olduğu daireler ile diğer mülkiyetleri almak için kullanılan gelirin vergisinin ödendiğini başvurucunun uygun biçimde kanıtlayamadığı gerekçesiyle, edinilen varlıkların yasal olmadığı belirtilmiştir. Liyakat değerlendirmesi bakımından, Anayasa'nın ekinin D/3 maddesiyle birlikte yorumlanan Liyakat Değerlendirme Yasası'nın 61/3 maddesi uyarınca sadece daha önceden beyan edilmiş ve vergisi ödenmiş gelirler yasal kabul edilmektedir.

SAC, başvurucunun ele aldığı bazı dosyalara da bakmış ve bir kamu görevlisinin malvarlığını gereği gibi beyan etmekteki ihmeline ilişkin suçlamaları kapsayan bir olayda, başvurucunun ilk derece mahkemesinin suçlamaları düşüren kararına karşı itiraz süresini kaçırdığını tespit etmiştir. Söz konusu dosyanın tekil bir olaydan ibaret olduğu ve bu itibarla başvurucunun mesleki ehliyetsizliğini ortaya koymaya yeterli olmadığı belirtilmekle birlikte; bir kamu görevlisinin malvarlığı beyanını ilgilendirdiğinden, tekil olsa bile böyle bir olayın kamunun adalet sistemine güvenini etkilediği ve vergi suçlarında uzmanlaşmış bir savcı olarak başvurucunun, ailesinden birinin vergi yasalarına uymakta kusur göstermesinin bile kamunu adalet sistemine güvenini zedelediği ifade edilmiştir.

Meslekten çıkarılmasının ardından başvuru, Ulusal Avukatlık Dairesinden ruhsatını almış ve avukatlık kütüğüne kaydolarak avukatlık yapmaya başlamıştır.

İLGİLİ YASAL ÇERÇEVE VE UYGULAMA

36. Arnavutluk'taki hâkim ve savcıların istisnae yeniden değerlendirilmeden geçirilmesi, Anayasa'nın 179/b maddesi, Anayasa'nın eki ve 08 Ekim 2016 tarihinde yürürlüğe giren Liyakat Değerlendirme Yasası'yla düzenlenmektedir. Anayasa'nın 179/b maddesi, hukukun üstünlüğünün işleyişini, yargı sisteminin bağımsızlığını ve kamunun bu sistemin kurumlarına güvenini yenilenmesini temin etme amacıyla görevdeki bütün hâkim ve savcılarının bir defalık yeniden değerlendirilmesini öngörmektedir. Yeniden değerlendirme, ilk derecede IQC ve itiraz üzerine ise Anayasa Mahkemesine ayrı bir daire olarak bağlanmış SAC tarafından yerine getirilmektedir. Yeniden değerlendirme malvarlığının incelenmesi, geçmiş dürüstlük kontrolü ve mesleki yeterliliğinin incelenmesinden oluşmaktadır (Anayasa'nın ekinin Ç/1 maddesi ve Liyakat Değerlendirme Yasası'nın 4/1 maddesi). Değerlendirme kararı, bu unsurlardan sadece biri veya birkaçına ya da üç unsurunun

tümünün genel bir takdiri ile işlemlerin genel takdirine dayandırılmaktadır (Liyakat Değerlendirme Yasası'nın 4/2 maddesi).

38. Malvarlığının değerlendirilmesini düzenleyen Anayasa'nın ekinin D maddesi ise aşağıdaki gibidir:

Madde D - Malvarlığının Değerlendirilmesi

“1. Yasal olarak haklı gösterilebilecekten daha fazla malvarlığı olan veya kullanan kişileri ya da kendisinin malvarlıklarının veya ilişkili kişilerinkinin net ve tam bir bildirimini yapmayanları belirlemek için, incelenecek kişiler malvarlıklarını açıklamalıdır.

2. İncelenen kişi, yasaya uygun şekilde yeni ve ayrıntılı bir malvarlığı beyanı vermelidir. Beyanname ve Menfaat Çatışmaları ve Malvarlıklarının Kontrolü Yüksek Müfettişliği [HIDAACI], malvarlığı beyanını teyit eder ve [IQC]'ye malvarlıklarının hukikiliğinin yanı sıra malvarlığı bildiriminin doğruluk ve tamlığına ilişkin bir rapor sunar.

3. İncelenmekte olan kişi, malvarlıklarının ve kazancının yasal kaynağına ilişkin ikna edici açıklamalar sunmalıdır. Eğer gelir, beyan edilmişse ve vergi ödemesine tabi olmuşsa; malvarlıkları, bu kanun açısından yasal olarak görülecektir. Yasal malvarlıklarının ilave unsurları, kanunla belirlenmelidir.

4. İncelenmekte olan kişi, yasal malvarlıklarının değerinin iki katından daha fazla [toplam] malvarlığına sahipse; kişi aksine delil sunmadıkça, bir disiplin ihlalinde suçlu varsayılır.

5. İncelenecek kişi, yasayla öngörülen süre içinde malvarlığı beyanı vermezse, meslekten çıkarılır. İncelenen kişi sahipliğindeki, mülkiyetindeki veya kullanımındaki malvarlıklarını gizlemeye veya eksik bildirimine çabalarsa, meslekten çıkarma disiplin cezası lehine bir varsayım uygulanır ve kişinin aksini ispatlaması gerekir.”

41. Anayasa'nın ekinin E/1 maddesi ile Liyakat Değerlendirme Yasası'nın 58 ve 66. maddeleri, işlemlerin sonucunda liyakat değerlendirme organlarının ya incelenmekte olan kişilerin konumlarını teyit edebileceklerini ya da şu disiplin cezalarından birini verebileceklerini öngörmektedir: Hâkimler Okulu tarafından verilen bir eğitim programına katılmanın eşlik ettiği bir yıl görevden açığa alınma veya meslekten ihraç.

42. Liyakat Değerlendirme Yasası'nın 61. maddesi uyarınca, eğer şunlar ortaya çıkarsa, meslekten ihraç hükmü edilir:

“1. İncelenmekte olan kişi, ona veya onunla ilişkili kişilere ait yasal malvarlıklarının değerinin iki katından daha fazla miktarda [toplam] malvarlığı bildirmiştir;

2. Geçmiş dürüstlük kontrolü hakkında ciddi endişeler vardır çünkü incelenmekte olan kişinin organize suçlara karışmış bireylerle, görevini sürdürmesini imkânsız kılacak şekilde uygungsuz ilişkisi vardır ki bu onun için konumunda devam etmesini imkânsız kılmaktadır;
3. İncelenmekte olan kişi, bu yasanın 39 ve 33. maddeleri uyarınca yetersiz malvarlığı ve geçmiş doğruluk bildirimini yapmıştır;
4. Mesleki yeterliliğin değerlendirilmesi açısından, incelenmekte olan kişi mesleki olarak uygun değilse;
5. [İşlemlerin] genel yürütümü temelinde, 4/2 madde anlamında ... incelenmekte olan kişi, kamunun adalet sistemine güvenini zedelemişse ve bu kusurların eğitim programı vasıtasıyla giderilmesi imkânsızsa.”

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. HÜKÜMETİN İLK İTİRAZLARI

56. Mahkeme, savcıyken meslekten çıkarılmasının ardından avukat olarak çalışmaya fiilen başladığına ilişkin başvurucunun beyanlarının daha açık olabileceğini kabul etmekle birlikte; liyakat değerlendirmesi işlemlerinde meslekten çıkarılması hakkındaki davasının özünü ilgilendirmeyen bu bilgiyi, kasti bir Mahkemeyi yanlış yönlendirme çabasıyla sakladığının kanıtlandığını tespit etmemiştir. Dolayısıyla, Hükûmetin bu yöndeki itirazı reddedilmiştir.

II. SÖZLEŞME’NİN 8. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

57. Başvurucu, savcılık görevinden ihraç edilmesinin ve akabindeki avukat olarak hukuk mesleğini yapmasındaki ömür boyu yasağın, özel hayata saygı hakkını ihlal ettiğinden şikâyet etmiştir.

A. Kabul Edilebilirlik

1. Başvurucunun Meslekten Çıkarılmasına İlişkin Şikâyet Bakımından

60. Mahkeme, çalışmaya ilişkin tedbirin özel hayat üzerindeki sonuçları dolayısıyla 8. madde altında bir sorun ortaya çıkacaksa, başvurucunun ağırlık eşiğine ulaşıldığını kanıtlaması zorunluluğu da dahil olmak üzere 8. madde anlamında özel hayatın kapsamına giren çalışmaya ilişkin uyuşmazlıklara ilişkin içtihatlarında ortaya konan kriterlere işaret etmektedir (“sonuç temelli yaklaşım”, bkz. *Denisov/Ukrayna* [BD], B. No. 76639/11,

§§ 115-17, 25 Eylül 2018). Ayrıca, Liyakat Değerlendirme Yasası uyarınca başvurunun yargısal görevinden çıkarılmasına 8. maddenin uygulanabileceğini tespit ettiği *Xhoxhaj* davasındaki (yukarıda anılan, §§ 362-64) bulgularına da atıfta bulunmaktadır.

61. Mevcut davada Mahkeme, Liyakat Yasası uyarınca başvurunun kariyer olarak savcılık görevinden çıkarıldığını, adalet sistemindeki görevini ve gelirini derhal kaybettiğini gözlemlemektedir. Bunun, “yakın çevresi” yani onun ve aile üyelerinin refahı açısından ciddi sonuçları olmuştur. Mahkemeye göre, sonradan farklı bir hukuk mesleğini yapmaya başlayabilmesi ve avukat olarak hukukla uğraşabilmesi bu tespiti şüphe düşürmez. Dahası liyakat değerlendirme organları, onun mesleki yeterliliğini incelemiş ve kamunun adalet sistemine güvenini zedelediği sonucuna varmıştı. Hususiyle bu gerekçe uyarınca ve yolsuzlukla mücadele için çıkarılmış Liyakat Değerlendirme Yasası’na dayanılarak meslekten çıkarılması, toplum gözünde savcılık görevini yerine getirmeye layık olmadığı şekline damgalandığı anlamına da gelmekteydi.

62. Mahkeme, başvurunun savcılıktan çıkarılmasının özel hayatını çok önemli derecede etkilediği ve 8. maddenin uygulanabilir olduğu sonucuna varmıştır.

2. Başvurucunun Avukatlık Yapmasının Öntir Boyu Yasaklanmasına İlişkin Şikâyet

66. Mahkeme, bir başvurunun Sözleşme’nin 34. maddesi anlamında bir Sözleşme hakkının ihlalinden mağdur olduğunu ileri sürebilmesi için içtihatlarında ortaya konan şartlara işaret etmektedir (bkz., diğerlerinin yanı sıra, [Tănase/Moldova](#) [BD], No. 7/08, § 104, AİHM 2010 ve [Michaud/Fransa](#), No. 12323/11, § 51, AİHM 2012). Somut olayda, başvurunun yalnızca avukatlık yapmasına izin veren ruhsata sahip olmadığı, aynı zamanda savcı olarak meslekten çıkarılmasını takiben kaydını da yaptırdığı ve o zamandan beri fiilen avukat olarak çalıştığı tartışmasızdır. Liyakat değerlendirme organları, başvurunun avukatlık yapmak hakkına dair herhangi bir karar almamıştır. Gelecekte Ulusal Avukatlık Dairesi tarafından yasaklanması yoluyla bir Sözleşme ihlalinden mağdur olabileceği endişesi, Avukatlık Yasası’nın 13/2 maddesinden doğrudan etkilenme tehlikesini taşıdığını ve böylelikle bu bakımından bir Sözleşme ihlalinden mağdur olduğunu iddia etmesine yeterli değildir (karşılaştırma için bkz. *Xhoxhaj/Arnavutluk*, yukarıda anılan, §§ 370-73).

67. Dolayısıyla başvurunun bu kısmı, kişi yönünden (*ratione personae*) Sözleşme’yle bağdaşmamaktadır ve 35/3 (a) ve 4 madde uyarınca reddedilmelidir.

B. Esas*1. Başvurucunun İhracının Müdahale Oluşturup Oluşturmadığı*

69. Mahkeme, 8. maddenin uygulanabilirliğine ilişkin tespiti dikkate alındığında, başvurucunun meslekten çıkarılmasının özel hayatına saygı hakkına bir müdahale oluşturduğunu değerlendirmektedir (karşılaştırma için ayrıca bkz. *Xhoxhaj/Arnavutluk*, yukarıda anılan, § 377).

*2. Müdahalenin Haklı Kılınıp Kılınmadığı***(a) Yasayla Öngörülme**

73. Mahkeme, bilhassa öngörülebilirlik şartı yani bahse konu yasanın hangi şartlar altında tedbirin uygulanabileceğini yeterli netlikte ortaya koyması da dahil olmak üzere bir tedbirin “yasayla öngörülmesinin” şartlarına dair yerleşik içtihadına atıfta bulunmaktadır (diğerlerinin yanında bkz. [Maestri/İtalya](#) [BD], No. 39748/98, § 30, AİHM 2004-I ve [Fernández Martínez/İspanya](#) [BD], No. 56030/07, § 117, AİHM 2014 (alıntılar)).

74. Mahkeme, *Xhoxhaj*’da (yukarıda anılan, §§ 385-88), o davadaki başvurucunun Liyakat Değerlendirme Yasası’nın 61/3 ve 5 maddesine dayanılarak meslekten çıkarılmasının 8/2 madde anlamında yasayla öngörülmüş olduğu sonucuna varmıştır.

75. Mahkeme, mevcut davada başvurucunun ihracının Liyakat Değerlendirme Yasası’nın aynı hükümlerine dayandırıldığını kaydetmektedir. Bu hükümlerden, liyakat değerlendirmesi açısından bir bireyin gelirinin veya kazancının ancak uygun şekilde beyan edilmişse ve vergisi ödenmişse yasal kabul edileceği açıktır. Bu koşullar altında Mahkeme, başvurucunun ihracının dayandırıldığı yasal hükümlerin öngörülebilirlik şartını karşıladığına ikna olmuştur. Onu meslekten çıkarma kararı, bu nedenle “yasayla öngörülmüştü”.

(b) Meşru Amaç

78. *Xhoxhaj* davasında Mahkeme, hukukun üstünlüğünün işlemesi, yargı sisteminin bağımsızlığı ve kamunun bu sisteme güveninin yeniden tesisi için kabul edilen Liyakat Değerlendirme Yasası’nın genel itibarıyla 8/2 madde anlamında ulusal güvenlik, kamu düzeni ve diğer kişilerin hak ve özgürlük menfaatlerine hizmet ettiğini tespit etmiştir. Mahkeme bu sonuca ulaşırken, adalet sisteminde yüksek oranda bir yolsuzluk olduğu sonucuna varan hem ulusal hem de uluslararası raporları (özellikle Yolsuzluğa Karşı

Devletler Grubu'nunkileri (GRECO)) dikkate almıştır. Ayrıca hem Anayasa Mahkemesinin hem de Avrupa Hukuk Yoluyla Demokrasi Komisyonunun, hâkim ve savcılarının liyakatinin değerlendirmesinin Arnavutluk adalet sistemini yolsuzluk ve diğer saygınlık ve profesyonellik sorunlarından korumak için gerekli olduğu tespitlerini göz önüne almıştır.

79. Mahkeme, başvurucunun özel hayatına görevden alınması yoluyla yapılan müdahalenin bu itibarla benzer amaçlarının olduğundan ve böylelikle 8/2 madde anlamında ulusal güvenliği, kamu düzenini ve diğer kişilerin hak ve özgürlüklerini koruma amaçlarını güttüğünden şüphelenmek için hiçbir neden görmemektedir.

(c) Demokratik Bir Toplumda Gereklik

83. Özel hayata saygı hakkına yönelik herhangi bir müdahale, “acil bir toplumsal ihtiyaca” cevap vermesi ve bilhassa izlenen meşru amaçla orantılı olması ve müdahaleyi haklı kılmak için ulusal makamlar tarafından ileri sürülen gerekçelerin “yerinde ve yeterli” olması hâlinde, meşru bir amaç için “demokratik bir toplumda gerekli” olarak değerlendirilecektir (örneğin bkz. *Fernández Martínez/İspanya*, yukarıda anılan, § 124 ve [Ivanovski/Makadonya Eski Yugoslav Cumhuriyeti](#), No. 29908/11, § 180, 21 Ocak 2016).

84. Mahkeme, Arnavutluk adalet sisteminde yüksek oranda yolsuzluk olduğu sonucuna varan hem ulusal hem de uluslararası organların tespitlerini dikkate alarak görevdeki bütün hükim ve savcılarının olağan dışı liyakat değerlendirilmesini ve muhtemelen meslekten çıkarılmalarını gerektiren bir adalet sistemi reformunun “acil bir sosyal ihtiyaca” yanıt verdiğini değerlendirmektedir (karşılaştırma için bkz. *Xhoxhaj/Arnavutluk*, yukarıda anılan, § 404).

85. Mahkeme, kamu görevlilerinin mal beyanlarıyla ilişkili yükümlülüklerle uymaktaki bazı kusurlarının genel olarak ciddi değerlendirilebileceğini kaydetmektedir. Bunlar diğer hususların yanı sıra, büyük malvarlıklarını veya gelir kaynaklarını bildirmekteki kusurları ya da kasten onları yetkililerden gizleme çabalarını, büyük satın alımları, edinme zamanında sahip olunan meşru ve yeterli birikim veya kaynaklarla haklı kılamamayı ya da ilgili görevlinin ve ailesinin beyan edilen yasal olanaklarının açıkça dışındaki aşırı bir yaşam tarzını veya savurgan harcamaları haklı kılamamayı içerebilir. Mahkeme bu bakımdan, görevlinin yolsuzlukla mücadele yasalarına uygunluğunu değerlendirirken; görevlinin eşinin, partnerinin veya en yakın aile çevresinin diğer fertlerinin gelirlerinin ve ifadelerinin dikkate alınmasının meşru olduğunu da kabul etmiştir (bkz. [Samoylova/Rusya](#),

No. 49108/11, §§ 85-86, 14 Aralık 2021). Aynı zamanda, malvarlığı beyan rejimlerine her bir küçük uyumsuzluk hali ya da harcamalar ile yasal kaynaklar arasındaki önemsiz farklılıklar, görevden ihraç gibi en ağır disiplin cezalarını hareke geçirmemelidir.

86. Başvurucunun meslekten çıkarılmasının güdülen meşru amaca orantılığı bakımından Mahkeme, meslekten çıkarmanın - özellikle ömür boyu görev statüsü olan hâkim ve savcılarinki - bir bireye verilebilecek en ağır değilse bile mühim bir disiplin cezası olduğunu yinelemektedir. Bireyin özel hayatını olumsuz etkileyen böyle bir tedbirin uygulanması, bireyin ahlaki değerlerine, dürüstlüğüne ve mesleki yeterliliğine dair somut delillerin göz önüne alınmasını gerekli kılmaktadır (karşılaştırma için bkz. *Xhoxhaj/Arnavutluk*, yukarıda anılan, § 403).

88. Başvurucunun ihracı hem malvarlığının hem de mesleki yeterliliğinin değerlendirilmesine dayandırılmıştır. Malvarlığının değerlendirilmesi bakımından Mahkeme en başta, SAC tarafından tespit edilen Liyakat Değerlendirme Yasası'nın 61/3 maddesi anlamında bütün malvarlığının yetersiz beyan edilmesi ya da haklı kılınamaması durumlarının münhasıran eşi tarafından yurt dışında çalışmakla kazanılan gelire ilişkin olduğunu ve başvurucunun kişisel gelirini ilgilendirmediğini kaydetmektedir. Bu şartlar altında Mahkeme, ihracın orantılılığının takdirinde hususi bir ihtiyate ihtiyaç duyulduğunu değerlendirmektedir.

89. Mahkeme, çiftin gayrimenkullarının bir kısmının edinilmesinde kullanılan mali kaynakların yasallığını ispatlayamadığı için SAC'ın başvurucunun Liyakat Değerlendirme Yasası'nın 33/5 (b) maddesiyle birliklikte yorumlanan 61/3 madde anlamında yetersiz malvarlığı beyanında bulunduğunu değerlendirdiğini gözlemlemektedir. SAC'a göre başvurucu, gayrimenkul almak için kullanılan şu gelir kaynaklarının yasallığını kanıtlayamamıştı: gelecekteki kocası tarafından 1997'den 2000'e kadar Yunanistan'da göçmen olarak kazanılan 3.000.000 Arnavutluk leki (ALL, o zamanlar yaklaşık 12.000 avro (EUR)), kocası tarafından Suudi Arabistan'da 2003 yılında kazanılan 12.000 EUR ve kocası tarafından Suudi Arabistan'da 2006 yılında kazanılan yaklaşık 20.000 dolar (USD).

90. Yunanistan'da elde edilen gelire ilişkin olarak Mahkeme, IQC'nin aksine SAC'ın, başvurucunun liyakat değerlendirme işlemlerindeki beyanında geçen, o tarihte henüz başvurucuyla evli olmayan gelecekteki kocasının yaklaşık 15 ilâ 20 yıl önceki kazancını dikkate aldığını gözlemlemektedir. Mahkeme, başvurucunun o zaman henüz malvarlığı

bildirimi yasalarına tabi bir savcı veya diğer bir kamu görevlisi olmadığını önem taşıdığını da değerlendirmektedir.

91. Mahkeme, kocasının Suudi Arabistan'da 2003 yılında kazandığı gelire ilişkin usulsüzlük bakımından, başvurucunun bunu liyakat değerlendirme beyanında açıklamasından önce, 2004'teki yıllık malvarlığı beyanında zaten bildirmediğini dikkate almaktadır. Bu ihmalin, Ekim 2003 tarihinde savcılık yapmaya başlayan başvurucunun tam da ilk malvarlığı beyanını ilgilendirdiğini gözlemlemektedir. Dahası, kocasının kazancının yasal bir ücretli faaliyetten gelmediğine işaret eden hiçbir şey yoktur.

92. Başvurucunun eşinin Suudi Arabistan'da 2006 yılında kazandığı paraya (yaklaşık 20.000 USD) ilişkin usulsüzlük bakımından başvuru, o zamanlar Suudi Arabistan'da istihdam edildiğine dair güvenilir kanıtlar sunmuş ve kazanılan miktarı hem 2006'daki yıllık malvarlığı beyanında hem de liyakat değerlendirme beyanında belirtmiş fakat gelir vergisini Arnavutluk veya Suudi Arabistan'da ödediğine dair yazılı kanıt sunmamıştır. Mahkeme bu gelir açısından, yasal bir ücretli faaliyetten gelmediğine işaret eden hiçbir şey olmadığını da not etmektedir.

93. Mahkeme, gayri menkullerin edinilmesini haklı kılacak yetersiz yasal kaynağının olduğu tespit edildiği için başvurucunun meslekten çıkarıldığını gözlemlemektedir. Gelirlerin - münhasıran eşinin kazancının - tespiti, başvurucunun ne onunla evli olduğu ne de savcı olduğu bir zamanda onun tarafından edinilen geliri kapsamaktaydı. Kalan gelirler, esasen kocasının yurt dışında yasal istihdamından gelen kazancının vergisinin ödediğini başvuru kanıtlayamadığı için yasal olarak görülmemiştir. Vergi kaçırma olasılığı ciddi bir mesele olmakla birlikte Mahkeme, başvurucunun liyakat değerlendirmesi işlemleri bakımından vergisinin ödendiği kanıtlanmayan eşe ait kazanç miktarlarının, inceleme altındaki dönemdeki toplam eşe ait kazanç miktarının nisbeten küçük bir oranını temsil etmesinin konuyla ilgili olduğunu ve yıllar içinde ulusal kaynaklardan gelen eşe ait kazançla ilişkili olarak ise hiçbir aykırılığın tespit edilemediğini kaydetmektedir.

94. Başvurucunun mesleki yeterliliğinin değerlendirilmesi açısından SAC'ın ona karşı yegâne suçlaması, bir davada itiraz süresini kaçırmasıydı. SAC'ın kendisi de bu ihmali başvurucunun kariyerinde tekil bir olay değerlendirmekle birlikte; bahse konu davanın bir kamu görevlisinin malvarlığı beyanına ilişkin olması itibariyle, itiraz etmekteki ihmalinin yine de Liyakat Değerlendirme Yasası'nın 61/5 maddesi anlamında kamunun adalet

sistemine olan güveninin zedelenmesinde payı olduğunu değerlendirmiştir. Mahkeme bu bakımdan, kamu görevlilerinin iddia edilen mali suçlarının soruşturulmasının kamunun adalet sistemine güvenini korumadaki önemini hafife almamaktadır. Ancak yukarıda belirtildiği gibi SAC'a göre bu, mali suçlara bakan bir savcı olarak onun kariyerindeki tekil bir olaydı. Eski bir yerel hükûmet görevlisini içeren bahse konu davanın hususiyle yüksek profilli olduğu ileri sürülmemiştir. Mahkeme bu açıdan, söz konusu itirazın savcılık itirazlarının yapılmasına ilişkin genel talimatlardan dolayı yapılacağına fakat herhangi bir makul başarı ihtimali taşımadığına dair uluslararası gözlemci görüşünü de dikkate almaktadır.

95. Mahkeme, hem ulusal hukuk uyarınca hem de Savcılar İçin Etik ve Davranış Biçimlerine İlişkin Avrupa İlkeleri'ne (Budapeşte İlkeleri) ve de daha sonraki savcıların hesap verebilirlik ve etik kurallarına dair 13 Nolu Görüş (2018) uyarınca savcıların, adalet sisteminin bütünlüğüne kamunun güvenini sürdürmek için görevlerinin dışındaki özel meselelerinin idaresinde de yüksek dürüstlük standartlarını karşılamaları gerektiğini ayrıca dikkate almaktadır. Bu itibarla, diğerlerinin yanı sıra vergi suçlarını soruşturmaktan sorumlu savcı olarak başvurunun yakın aile bireylerinin geçerli vergi mevzuatına uyduğunu kanıtlaması önemliydi. Mahkeme, böyle bir olayda liyakat değerlendirme sürecinin haricinde, daha az ağır bir disiplin sorumluluğu şeklinin düşünülebileceğini görmezden gelemez. Bununla birlikte, meslekten ihraç edilme olan en ağır cezanın orantılılığını değerlendirmek için davanın somut koşulları dikkate alınmalıdır. Başvurucunun durumunda bu hususi ceza, Hâkim ve Savcıların Statüsü Yasası uyarınca adalet sistemine yeniden girişte ömürboyu bir yasak gerektirmekteydi (karşılaştırma için bkz. *Xhoxhaj/Arnavutluk*, yukarıda anılan, §§ 413, 245 ve 206-07).

96. Yukarıdakilerin ışığında Mahkeme, davanın kendine has koşullarının genel bir değerlendirmesi temelinde, esasen kocasının geçmiş yirmi yıldaki yasal faaliyetlerinden gelen gelirinin bazısının vergisini ödemediğini kanıtlayamamasına dayandırılan ve başvuru tarafındaki herhangi bir kötü niyet göstergelerinin veya kastı ihlallerin yokluğunda başvurunun ihracının liyakat değerlendirme süreci tarafından güdülen meşru amaçlarla orantısız olduğunu değerlendirmektedir.

97. Dolayısıyla, başvurunun meslekten çıkarılması bakımından Sözleşme'nin 8. maddesinin bir ihlali söz konusudur.

II. SÖZLEŞME’NİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

98. Başvurucu, SAC üyelerinin bir veya birkaçının yetersizliğinden dolayı davasının “yasayla kurulmuş bir yargısal merci” tarafından karara bağlanmadığını, davasını kararlaştıran SAC’ın bağımsızlık ve tarafsızlıktan yoksun olduğunu ve ciddi usulü kusurların işlemlerin adilliğini etkilediğini ileri sürmüştür.

1. Başvurucunun Meslekten Çıkarılmasına İlişkin Şikâyet Bakımından

A. 6. Maddenin Uygulanabilirliği

100. Mahkeme, *Xhoxhaj*’da, Arnavutluk’ta 2016 yılında getirilen liyakat değerlendirme işlemlerine 6. maddenin medeni kolu altında uygulanabilir olduğunu (yukarıda anılan, §§ 236-39 ve 288) fakat cezai kolu altında uygulanabilir olmadığını (yukarıda anılan, §§ 240-46) tespit etmiştir. Mevcut davada farklı bir sonuca ulaşmak için ise hiçbir neden görmemektedir.

B. Hakların “Yasaya Kurulmuş Bir Yargısal Mercii” Tarafından Karara Bağlanmasına İlişkin Şikâyet

107. Belli bir yolun etkililiğine ilişkin başvuru nezdindeki basit şüpheler, başvurucau onu deneme yükümlülüğünden kurtarmayacaktır (bkz. [Milošević/Hollanda](#) (k.k.), No. 77631/01, 19 Mart 2002; [Vučković ve Diğerleri/Sırbistan](#) (ilk itiraz) [BD], No. 17153/11 ve 29 diğer başvuru, §§ 74 ve 84, 25 Mart 2014 ve [Zihni/Türkiye](#) (k.k.), No. 59061/16, §§ 23 ve 30, 29 Kasım 2016). Bu, bir yolun etkililiğinin ulusal mahkemeler önünde henüz test edilmediği veya yalnızca nadiren test edildiği ve Mahkemenin başvurucauın erişilebilir ve makul bir başarı ihtimali sunan yolları tüketmelerinin gerektiğini değerlendirdiği bağlamlarda hususiyle geçerlidir (karşılaştırma için bkz. *Zihni/Türkiye*, yukarıda anılan, §§ 24-31). Temel haklar için anayasa veya yasayla koruma sunan bir hukuk sisteminde, bu korumanın şümülünü test etmek ve ulusal mahkemelerin bu hakları yorum yoluyla geliştirmesine izin vermek mağdur bireye düşmektedir (karşılaştırma için bkz. [A, B ve C/İrlanda](#) [BD], No. 25579/05, § 142, AİHM 2010; ayrıca bkz., ikisi de yukarıda anılan, *Vučković ve Diğerleri/Sırbistan*, § 84 ve *Zihni/Türkiye*, § 30).

109. Bir veya birkaç SAC üyesinin SAC’ın o dairesinde hâkim olarak görev yapma yeterliliğini karşılamadığı şikâyetini, o daire önündeki liyakat değerlendirmesi işlemlerinde dile getirmediği tartışmasızdır. Mahkeme bu bakımdan, Anayasa Mahkemesinin 29 Nisan

2020 tarihli kararında, “yasayla kurulmuş yargısal merci” hakkının SAC tarafından nezdindeki işlemlerde korunması gerektiğini daha sonradan teyit ettiğini gözlemlemektedir. Dahası SAC’ın onun davasındaki kararından bir süre sonra, liyakat değerlendirmesi yapılan başka bir kişinin şikâyetini takiben, SAC’a başvurusuna ilişkin evraklarda sahtecilikten hakkında ceza kovuşturması başlatıldığında; SAC, hâkim L.D.’yi açığa almıştır.

110. Mahkeme, davasının görülmesine katılan bir hâkimin atanmasının hukukiliği hakkında şüpheleri bulunan bir tarafın - ki bu, o yargısal merciin “yasayla kurulma” niteliğini olumsuz etkileyebilir-, genel olarak bu meseleleri yargılama mahkemesi önünde dile getirmesinin ya da yargılama halen devam ederken, ulusal hukukun sunduğu etkili diğer herhangi bir yolu takip etmesinin beklendiğini kaydetmektedir (bkz. [Besnik Cani/Arnavutluk](#), No. 37474/20, §§ 35-42, 04 Ekim 2022 (kesinleşmemiştir)). L.D.’nin SAC hâkimi olarak görev yapmaya uygunluğuna ve özellikle daha önceden yargı görevinden çıkarılmasına (1997 ve 2016’da) ilişkin mevcut başvuru tarafından dayandırılan olgular, kamuya malolmuştu. Bu şartlarda başvuru, liyakat değerlendirmesi işlemleri esnasında L.D.’nin yargıdan daha evvelki ayrılışlarıyla alakalı kilit olgulardan haberdar olamayacağını ikna edici şekilde ortaya koymamıştır.

111. Ayrıca ilave bir mülahaza olarak, L.D.’nin göreve uygunluğuna ilişkin şüphelerin bilgisini edinmesi üzerine başvuru, yeni öğrenilmiş olgular ya da Medeni Usul Kanu’nun 494. maddesinde öngörülen diğer herhangi bir gerekçe temelinde, davasındaki kesinleşmiş SAC kararının istisnai gözden geçirilmesi (*rishikim*) talebinde bulunmamıştı (bkz. [Besnik Cani/Arnavutluk](#), yukarıda anılan, §§ 148-49).

112. SAC hâkimlerinin seçilebilirliğine itiraz sorunu, liyakat değerlendirmesi işlemlerinde yeni bir mesele olduğu için Mahkeme, bir başvurunun bu bakımdan hangi yol veya yolları kullanabileceğine dair henüz yerleşik herhangi bir ulusal içtihadın olmadığını gözden kaçırmamaktadır. Ayrıca Mahkeme, [Besnik Cani](#) (yukarıda anılan, §§ 35-36) davasındaki, SAC’ın başvurunun L.D.’nin yetkisinin SAC görevine uygunsuzluğundan dolayı sonlandırılması gerektiği şikâyeti - ki bu, SAC’ın mevcut başvuru mesleğinden ihraç eden kararı kesinleştikten sonra yapılmıştı - hakkında kendisinin karar vermeye yetkili olmadığını açıkladığı şeklindeki tespitlerini hatırlamaktadır. Bununla birlikte Mahkeme, başvurunun ilgili vakitte haberdar olmadığı daha sonra meydana gelen bu gelişmelerin, ilgili meseleleri ya kendi liyakat değerlendirme işlemleri esnasında ya da eğer onun gerekli

özenine karşın bunu yapması objektif olarak mümkün değildiyse, nihai SAC kararının gözden geçirilmesi işlemlerini başlatmak yoluyla dile getirmekten onu muaf tutmadığını değerlendirmektedir. Başvurucu nihayetinde, liyakat değerlendirme işlemlerinin “yasayla kurulmuş yargısal bir merci” tarafından kararlaştırılması hakkını korumayı amaçlayan herhangi bir ulusal yolu kullanmamıştı.

113. Bu şartlarda, başvurunun bu kısmı iç hukuk yollarının tüketilmemesi nedeniyle Sözleşme’nin 35/1 ve 4 maddesi uyarınca reddedilmelidir.

C. SAC’ın Bağımsızlık ve Tarafsızlığına İlişkin Şikâyetler

117. Mahkeme, *Xhoxhaj* davasındaki öncü kararında ilk olarak, yolsuzlukla mücadele etmek için tam olarak görevdeki bütün hâkim ve savcılar hedef alan liyakat değerlendirme işlemlerinin olağanüstü niteliğinin yanı sıra SAC üyelerinin bağımsızlığına dair yasal güvencelerini dikkate alarak görevdeki hâkimlerin SAC’ta temsil edilmemesinin bu daire nezdindeki bağımsızlık yoksunluğunu ortaya koymadığı sonucuna varmıştır (bkz. *Xhoxhaj/Arnavutluk*, yukarıda anılan, §§ 299-300’le ilişkili biçimde §§ 314 ve 316). İkinci olarak, üyelerinin atanma şekliyle dolaylı, yani Parlamento tarafından seçilmeleri, liyakat değerlendirme organlarının bağımsızlığından şüphe duymak için genel itibariyle hiçbir nedeninin olmadığı sonucuna varmıştır (yukarıda anılan, §§ 311 ve 295-96). Üçüncü olarak Mahkeme, liyakat değerlendirme işlemlerinin işleyişini dikkate alarak liyakat değerlendirme organlarının (ve hususiyle IQC’nin) soruşturma açma yükümlülüğü ile liyakati değerlendirilen kişinin disiplin sorumluluğu hakkında karar alma görevleri arasında hiçbir karışıklığın ve böylelikle liyakat değerlendirme organlarının bağımsızlığına dair objektif şekilde haklı kılınmış hiçbir endişenin olmadığı sonucuna varmıştır (bkz. *Xhoxhaj/Arnavutluk*, yukarıda anılan, §§ 315 ve 305-308).

118. Belirtilen tespitleri, başvurunun davasının koşullarını ve *Xhoxhaj* davasında yapılanlarla karşılaştırılabilir olan beyanlarını dikkate alan Mahkeme, bu hususta iç hukuk yollarının tüketildiği varsayılsa dahi, başvurunun davasında SAC nezdinde bağımsızlık ve tarafsızlık yoksunluğunun hiçbir görünümünün bulunmadığını değerlendirmektedir.

119. Başvurunun bu kısmının, Sözleşme’nin 35/3 (a) ve 4 maddesi uyarınca açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle reddedilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

D. Davasını Sunmak İçin Zaman ve Olanaklara İlişkin Şikâyet

122. Mahkeme, Kamu Komiserinin IQC'nin kararına itiraz etmesini takiben başvuruya dava dosyasına erişimin tanındığını ve başvurunun SAC tarafından yapılan kamuya açık duruşmalarda beyanda bulunma ve delil sunma olanağına sahip olduğunu gözlemlemektedir. Önündeki belgeleri dikkate alan Mahkeme, başvurunun iddialarını gereği gibi sunmak için zaman ve olanaklardan yoksun bulunduğu dair hiçbir emare görmemektedir.

123. Başvurunun bu kısmının, açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle Sözleşme'nin 35/3 (a) ve 4 maddesi uyarınca reddedilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

E. Ulusal Hukukun Uygulanmasına İlişkin Şikâyet

126. Mahkeme, ulusal mahkemeler tarafından liyakat değerlendirme yasalarının uygulanmasının bu davada Sözleşme'nin 8. maddesinin bir ihlaline yol açtığını tespit etmiş olmasına rağmen, bu uygulamanın açıkça keyfi değerlendirilemeyeceğini gözlemlemektedir.

127. Başvurunun bu kısmının, açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle Sözleşme'nin 35/3 (a) ve 4 maddesi uyarınca reddedilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

F. İspat Yüküne İlişkin Şikâyet

131. Mevcut davada Mahkeme, başvurunun gelecekteki eşinin Yunanistan'daki çalışmasına ilişkin olayların gerçekten önemli bir süre geçmişte kaldığını kaydetmektedir. Bununla birlikte, en azından bir ölçüde kanıtlandıkları değerlendirilmiştir. Eşin Suudi Arabistan'da iki dönem çalışmasından gelen kazancı bakımından ise tecrübeli bir mali suçlar savcısı olarak başvurunun ilgili vakitte Arnavutluk vergi yasalarına uygun şekilde ya kaynak yerinde (Suudi Arabistan), Arnavutluk'ta ya da her ikisinin karışımında gelir vergisinin ödendiğini, orijinal belgeleri muhafaza ederek ya da önceki vergi ödemelerinin yeni belgelerini elde ederek göstermesinin beklenmesi aşırı olarak değerlendirilemez. Her halükârda, böyle kanıtları elde etmenin objektif olarak imkânsız olduğunu Liyakat Değerlendirme Yasası uyarınca ileri sürmek, başvurucuya açıktı. SAC, başvurunun bu yükü karşıladığına ikna olmamıştır ve Mahkeme, bu ulusal tespiti tartışmaya açmak için hiçbir neden görmemektedir.

132. Başvurunun bu kısmının da açıkça dayanaktan yoksun olması nedeniyle Sözleşme'nin

35/3 (a) ve 4 maddesi uyarınca reddedilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

III. SÖZLEŞME’NİN 13. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

133. Başvurucu, Sözleşme’nin 6/1 maddesi ile 8. maddesi altındaki şikâyetleri bakımından elinde etkili bir yolun olmadığından şikâyet etmiştir.

136. Başvurucunun Sözleşme’nin 13. maddesi açısından “savunulabilir bir iddiasının” olduğu varsayılsa dahi; Mahkeme, 13. maddede atıfta bulunulan “merciin” bütün hallerde dar anlamda yargısal bir merci olması gerekmediğini yinelemektedir (bkz. [Rotaru/Romanya](#) [BD], No. 28341/95, § 69, AİHM 2000-V ve [Driza/Arnavutluk](#), No. 33771/02, § 116, AİHM 2007-V (alıntılar)). Her halükârda, *Xhoxhaj* davasında karar verdiği üzere hem IQC hem de Anayasa Mahkemesinin özel bir dairesi olan SAC, 6. madde açısından “yargısal merciydi”. Başvurucu, 6 ve 8. maddelere ilişkin şikâyetlerini bu liyakat değerlendirme organları önünde dile getirecek bir durumdaydı.

137. Başvurunun bu kısmının Sözleşme’nin 35/3 (a) maddesi anlamında açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve 35/4 madde uyarınca reddedilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

V. SÖZLEŞME’NİN 46 VE 41. MADDELERİNİN UYGULANMASI

A. Genel ve Bireysel Tedbirlerin Belirtilmesi

142. Mahkemenin bir Sözleşme ihlali bulduğu kararların icrası bağlamında davalı devletlerin Sözleşme’nin 46. maddesi altındaki yükümlülüklerine ilişkin genel ilkeler, diğerlerinin yanı sıra [Oleksandr Volkov/Ukrayna](#)’da (No. 21722/11, §§ 193-95, AİHM 2013) ortaya konulmaktadır. Mahkemenin kararları esas itibarıyla tespit edici niteliktedir. 46. madde bilhassa, Mahkeme tarafından tespit edilen ihlale son vermek için Bakanlar Komitesinin denetimini tabi şekilde ulusal hukuk düzeninde alınacak genel ve/veya uygun görülüyorsa bireysel tedbirleri seçme ve oluşan sonuçlar için ihlalden önce mevcut durumu mümkün olduğunca geri getirebilecek şekilde, makul bütün giderimleri yapma yasal yükümlülüğünü kapsamaktadır.

143. Mahkeme, başvurunun meslekten çıkarılmasının güdülen meşru amaçla orantılı olmadığından dolayı başvurunun 8. madde altındaki özel hayatına saygı hakkının bir ihlalini tespit etmiştir. Bununla birlikte, Arnavutluk’taki Anayasa ve Liyakat Değerlendirme Yasası’na dayanan mevcut liyakat değerlendirme sürecinin genel itibarıyla sistematik

herhangi bir Sözleşme gereklerine uygunluk problemi ortaya çıkardığını değerlendirmemektedir (bkz. *Xhoxhaj/Arnavutluk*, yukarıda anılan, §§ 230 vd.). Bu nedenle, bahse konu ihlale son vermek için alınabilecek herhangi bir genel tedbire istisnaen işaret etmeyi gerekli görmemektedir (karşılaştırma için bkz., aksi yönde, *Oleksandr Volkov/Ukrayna*, yukarıda anılan, §§ 199-202).

145. *Besnik Cani*'deki (yukarıda anılan, § 149) tespitlerine atıfta bulunan Mahkeme, başvuru için Mahkemenin bir Sözleşme ihlali tespitini takiben işlemlerin yeniden açılmasını talep etme hukuk yolunun olabileceğini kaydetmektedir. Dolayısıyla mevcut davanın koşullarında ve ulusal hukukta mümkün olabileceği ölçüde başvuruçunun özel hayata saygı hakkının ihlali için uygun bir giderim yolu, başvuru böyle bir yeniden açılmayı talep ederse işlemlerin yeniden açılması ve davanın bu kararda ortaya konulduğu üzere Sözleşme'nin 8. maddesi gereklerine uygun olarak yeniden incelenmesi olacaktır.

B. Tazminat

149. Mahkeme, meslekten çıkarılmasından kısa bir süre sonra avukatlık yapmaya başladığını gözlemlemektedir. Ancak, bu koşullar altında bu yeni iş koluna sert bir şekilde geçiş, bazı maddi kayıplara neden olmuş olmalıdır. Hakkaniyet temelinde ve elindeki bütün bilgilerin ışığında değerlendirme yapan Mahkeme, başvuruçuya maddi zararları için 13.600 EUR vermenin makul olacağını düşünmektedir. Ayrıca başvuruçunun, bu karardaki bir Sözleşme ihlalinin gidermeye yetmeyeceği manevi zararlara uğramış olması gerektiğini değerlendirmekte ve bu başlık altında 6.000 EUR'ya hükmetmektedir.

C. Masraf ve Giderler

152. Bir başvuru, ancak masraf ve giderlerin fiilen ve zorunlu olarak yapıldığını ve miktar itibarıyla makul olduğunu gösterebildiği takdirde bunların geri ödenmesi hakkına sahiptir. Elindeki belgeleri ve yukarıdaki ölçütleri dikkate alan Mahkeme, başvuruçuya Mahkeme önündeki yargılama için 5.000 EUR vermenin makul olacağını değerlendirmektedir.

Sözleşme'nin 45/2 maddesi ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 74/2 maddesi uyarınca, yargıç Serghides'in ayrışık görüşü karara eklidir.